

Передплата

на >РУСЛАН< виносить:

в Австрої:

на цілий рік . 10 зр. (20 коп.)
 на пів року . 5 зр. (10 коп.)
 на чверть року . 2·50 зр. (5 коп.)
 на місяць . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . 16 рублів
 або 36 франків
 на пів року . 8 рублів
 або 18 франків
 Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

>Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милості і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.< — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 крім неділь і руских сьват
 о год. 6-ї пополудні.

Редакція, адміністрація і
 експедиція >Руслана< під ч. 9.
 ул. Коперника (Лінного ч. 9.) Екс-
 педиція місцева в Агенції Со-
 коловського в пасажі Гавсмана.

Рукоописи звертається лише
 на попереднє застереження. —
 Рекламації неопечатані вільні
 від порта. — Оголошення заяв-
 чайні приймаються по ціні
 10 кр. від стрічки, а в >Над-
 сланім< 20 кр. від стрічки. Поп-
 дики і приватні донесення по
 15 кр. від стрічки.

Редакція, адміністрація і експедиція
 >Руслана< переноситься з днем 1. вересня
 с. р. до нового льокалю при площі
 Домбровського (Хорунжий) ч. 1. в партері.

16)

Наталь Вахнянин.

Причинки
до історії рускої справи в Галичині в літах
1848—1870.

Коли рускі полки билися хоробро на полях під Садовою, вислали >заступники< в імени Русинів львівських адрес до корони, запоручуючи прихильність і вірність цілого народу руского. Педаємо лише що-важніші уступки. >І ми< — пишуть заступники — >підносимо наш голос в хорі вірних народів і висказуємо сим прилюдно, що весь час, в котрім вістаемо під скріптом австрійським, переповнений з одної сторони довідками великуденної прихильності і ласки австрійських самодержців, з другої сторони обявами вірної і необмеженої преданості народу руского, і що ніяка зміна в долі Австрої не гідна знищити нашу прадідну вірність. В сотні бойов обявили Русини свою прихильність до всеї держави австрійської і пролили за свого монарха богато крові... І тепер, коли іде о охорону трону і удержання в історії монархії проти ворогів і оборону добре набутих прав, ми Русини поспішили охочо туди... Єго Величеству зволять назначити Русинам там місце до ділania, де по потреба вайбільшого пожертвовання і де грозять найбільші небезпеки.

Ми пересувідчені, що корона ніколи не похибовала ся о вірності народу руского взагалі. Ставляло навіть нераз сю вірність які взорець

вірности для других народів австрійських, тільки шкода, що піднесли єї під той час люди, котрі іноді заслужували ся з програмою >Слова< в 59. ч., програмою о тежемості народу руского з московським. Така бо солідаризація виключила de facto вірну і необмежену преданість тих людей для корони. Не дивна проте, що адрес не мав ніяких наслідків в користь народу нашого.

Але ідем дальше в нашім огляді політики >рутенської<.

В р. 1867. подибуємо новий меморіал в рускій справі. Меморіал сей адресований до гр. Бейста, як міністра дому цісарського і для справ заграничних, і був єму вручений 29. лютого. Сам меморіал датований з 17. лютого 1867 р.

Закім однакож подамо основу єго, мусимо примітити, що вже не >заступники< суть авторами єго, а самий крилошанин тодішній М. Куземський, бо і самий на нім підписав ся. З основи меморіалу не можна навіть заключати, що кр. Куземський мав яке-небудь повномоччє від >заступників<, а тим менше від народу руского взагалі, або від єго конституційних представителів — послів руских. Коли давніші забіги >заступників< о поділ Галичини можна було назвати >політикою вільної руки<, се значить не заснованою на якім-небудь мандаті зі сторони народу, то політика кр. Куземського заслугує на те ім'я як найбільше.

Подаємо меморіал в дословному перекладі: >Ваша Експедиція! Коли в 1861. р. з'являлися тревожні проави на овіді політичнім, осьмілив ся я Єго Експедиції, тодішньому державному міністрові, риц. Шмерлингові, вручити пропамятне письмо, поясняюче тиражеві відносини. Слідуючі події в л. 1863. і 1864. оправдали як надто мої обави. Подібні проави опять з'являють ся — дав би Господь, щоб я був falsus vates!

Ваша Експедиція зволять ласкаво вибачити мені, що я непокликаний, а лише спонуканий іскренною любовю до моєї вітчизни, як і ідути за поривом совісти, осьмілюю ся звернути увагу Вашої Експедиції на теперішні турбові відносини і просити при новім перестрою Австрої, котрий наступити має, взяти руский народ в Галичині в високу свою опіку, щоби не подавив єго в власній вітчині ворожий ему елемент, і щоб країні власті в межинародній борбі межи Русинами і Поляками не поставили ся по стороні Поляків, їх заласи на старшовані урядово не піддержували, і через те Русинів не виародовляли.

Дуже ободрили нас слова міністерського письма з 11. лютого 1867. р., котрими заявлена, що >правительство піде на новій дорозі безсторонні, що не буде одних вивиснати, других понижати в якім-будь згляді. Кобі сі радісні слова примінено і до Русинів! Бог да благословить добротворним замірам Вашої Експедиції, щоб тяжко іспитана Австрої змужила і скріпила ся у добро всіх народностей, які згромадило Прovidінє під крила двоголового вітра. Зволить Ваша Експедиція приймати запоручене глибокого поважання, з котрим остає ся Вашій Експедиції >заступників< сучас М. Куземський. У Львові 17. лютого 1867. р.

Відтак слідує властивий меморіал, прописаний зверху: >Коротке представлення теперішнього положення Русинів в Галичині<, котрий поєднано низче.

(Дальше буде).

ДОПИСЬ.

3 Косівського.

>Приготовання< до виборів в Галичині пізнає ся і по тім, коли екзекутори податкові >ви-

14)

О. Я. Кониський.

Молодий вік Максима Одинця,
(Хроніка з давнину).

Привітавшись чоломканням і поцілунком, дід Дмитро спітав у Божка, указуючи пальцем на Одинця:

— А се чиє хлопя з тобою?

— Се унуча кобзаřівського попа Корнія.

Бараболя наморщив чоло, знати — щось пригадував, а потім мовив:

— У Корнія-ж дітей Біг-ма?

— Се син його небоги, що за Одинцем.

— Хиба; старого Одинця доводило ся бачити; ну, добре гаразд; сідай же небоже; гостем будеш, сиасибіг! чим же нині вас частовати?

— Нічим, дідусю, не треба.

— Так не можна, не годить ся... Любко, кликнув дід дівчину, тітка ще не вернула ся?

— Ні.

Якож вона барить ся; ну дак ти за неї; бігай на город, да принеси гостям добру дубівку і кавуна...

— Що і ти, Дмитре, лежиш? — спітав Божко; мабуть не здужаєш?

— Не то, щоб не здужаю, а відпочиваю, сили набираю ся, щоб було з чим перейти велику дорогу на той сьвіт.

— Рано ще, мовив Божко; туди ніколи не спізнимо ся.

— Кажи, говори: — рано, а я знаю, що мене там давно ждуть; що я давно вже чужий вік заїдаю. Подумай: скільки то я прожив: я вже був парубком з вусами, як прийшов на Січ; да на Січі чотири доби був, аж доки її не зруйнував отої гаспід — Текелій. Ну, скільки-ж се воно буде?

— Буде більше сотні... мовив Одинець.

— Ото-то й воно! легко сказати: більше сотні!.. і вже, годі. На Пречисту покличу Борсуха, нехай мене запричастити, пособорує, тай у дорогу...

— Ви, дідусю, полічилась би, порадив Максим.

Дід повернув губами, знати, що хотів усміхнуться і мовив:

— Я, синочку, не здурів, хоч і бачу смерть перед очима: вік звіковав — вевдаючись до дурних бабичих забабонів, а тоб то тепер... від смерті не втечеш; а мучити ся — сором: не даєш Бог смерті — не візьмуть і чорти. Онтоді, як той то гаспід руйнував Січ — яке пекло було: кулі наче хрущі літальні; москалі різали і кололи нашого брата сонного; кров калюжами стояла; а не попустив мене Бог — мене ві куля, і місцевська сокира не заняла. Тай на щоб я тепер лічів ся? жити остатидло; краще не буде, а до гіршого не хочу дожити...

— Буде, дідусю, краще, мовив Одинець.

— Ні, синочку! ні; не буде, до віку не бу-

де; не на те воно йде!.. була-б Січ, інча річ, а то — глянь: завело ся панство; з вольних людій поробили панцан.. ой, ой!

Згадка про Січу — очевидно було — на крихту підбальорила діда: він підвів голову, скинув з себе кожух і мовив до Божка:

— Підвіди мене, нехай я трошки посизку, давно вже не сидів, та не завадить і люльки посмоктити. Він дістав з під голови люльку:

— Ось ну, брате! набий; у мене щось руки трусять ся. Закуривши люльку, Бараболя знов почав говорити, хоча говорити йому не так то легко було; часом підступала дихавиця і кілька хвилин не давала говорити; але споминки про Січу, про пережити, очівідчики не давали діду мовчати, він хотів говорити; хотів ще раз, може останнім вже разом, згадати свій молодий вік. Коли Одинець спітав його: чи памятає він Калниша? дідові очі замірили ся, він покинув і люльку і відповів:

— Ще й як; памятаю; наче тепер бачу, він же за мене був в Січі кошовим; і отца Володимира памятаю, за їх же і Січ зруйновано.. Ой, ой! що то за тяжка година була!.. коли не в ночі, мі-б не дали ся. Саме в глуши північ підкряли ся; заким ми прокинули ся да прочуяли ся, богацько людей перекололи; він вовік сього тяжкого гріха Господь не простить і не повинну кров взищє на страшному суді. Чи так брате, Божко?

— А вже так.

— Ех! з того часу не було добра, нема і

гонять душу з людей», мимо лагідного упімнення доброго Монарха, що висказався перед кількох роками в Ярославі *„nur drücken Sie die Leute nicht“* до функціонарів туркавих, — а особливо пізнати на передніку. Часописи доказали вже, в якої причині се тепер діє ся. Косівщина коли не передує, то по заду не лишається у таких szlachetnych змаганях.

Косівщина має eine strenge Hand в справах податкових, тож імовірно не буде залягати з податками, бо інакше би вже давно розлізлися екзекутори по громадах. Додумалися тут іншого способу: повіт стягає тепер należytość za prestacye drogowe — старство lasówki. — З престаціями дорожними поводяться у нас по косівськи. Коли пр. викаже громадський уряд, що за 1899. р. не відроблено на дорогах з під чч. 24. і 32, то п. «комісар-адекутор» стягає по 4 дні від одного ч. дому, бо під тими чч. мешкають через хороми (сіни) два брати, а глядно отець і син — і то не звичайну таксу робітника поденькового по 30 кр., але по 65 кр. (повіт сам платить лише 30—50 кр.), щоби конче було по косівськи. Коли ж сторона зауважає, що не належить ся брати від одного ч. дому подвійно, то він має на се свій «доказ», що «в місті мешкає і по 10 партій в каменици і з кождою стягає ся!...». Кромі того більшу частину деньків престаційних забирає виділ пов. на дорогу повітову безправно, і люди, хотя відробили на дозорі пов. престації, рівно ж мусили два 6. серпня платити за «невідроблені» дні по 65 кр. Нарід толкує собі, що гроши з повіту розкрадають, коли беруть по два рази та і чого то вже не говорять за ті косівські «порядки» і в часті більшій не безпідставно, як доказую сим:

Той сам «адекутор» стягає того дня 6 серпня с. р. також належність за lasówki. Може перед місяцем стягає за такі lasówki якийсь карний післанець, а тепер знову «комісар-адекутор» не попускає: «чис винен, чис невинен, плати, бо я маю від самого п. старости!». In flagranti прихопив я таких 2 слуха, де пр. екзекутор має у виказі стягнуті 1 К. 20 с. і стягнув, а коли покривдженій виказав ся давно заплаченим поквітованем, в соромом звернув 1 К. 20 с. і виставив на якусь позицію довільну і на чуже ім'я поквітоване і взяв таки 40 с., — а з другого знову гуцул мав стягнути після «відповіді» 1 К. 56 с. і стягнув, та коли та же виказав ся поквітованем, «адекутор» взяв від него лише 77 с., а поквітоване виставив ему лише на половину, зн. 40 сот.

Я знаю, що жде мене за отсю вияву правди, бо коли я лише устно або письменно заговорю про такі «приготовання» до виборів та про «честне» їх переведене, то підпадаю зараз під догляд жандармерії, розуміє ся, остріший, бо з під лекіпного я не виходив ще, від коли я в Косівщині. З такого приводу мав я вже розправу перед присяжними 1890, велики доходження 1897, а тих дрібних напастей зі старства не

не буде його на нашій землі, люде перевели ся; які тепер люде? панщане звигно-мишва, тай усіх тохри... а мишва що? мишва; хоч скільки її буде, а побачить вона мишкове кошеня, — перелякається і поховається ся.

Дід замовкі, скорботно похитав головою, тяжко зіткнув а перегодом розповів, що у його було два сини і дочка Гапка; одного сина Француз убив, другий свою смертно помер, лишивши двох синків, до дочки дід взяв приймака; добрий чоловік був, да на війні його убито, «тоді, як Поляк бунтував». Була у Гапки дочка Леся; напредко краса, впала вона в віchi управителя Німцю; «він вражай син і спокусив її, привела вона байстри і сама вмерла»; дід вигодував байстри, «ото воно браму відмікало». «А управителя того клятого, ддав дід, хтось підстрілив у нашій балці; три тижні мучився недовірок, заким ноги простяг; так йому й треба.

Останнє оповідання викликало у діда пекучий біль; голова йому якось затряслася, підступила дихавиця, він вхопився обіруч за груди і повалився на постіль. Внучка подала йому води; він двічі ковтнув з коновки і ледві чути промовив:

— Мабуть сю ніч дійду. Прощавайте.
(Дальше буде).

списав би. Коли ж мені досолюють до болючого люде, чужі мені по вірі, поняттях чесності і обов'язків для народу, не чудує ся, але коли я місто оборони дізнаю сего від своїх, то справді розвука огортає серце, що нема у нас нікого, хто постоюв би за кривдою сего придавленого, визискуваного мужика, нема нікого, хто памятає би на божий заповіт «творити справедливість», а не замикати своє серце в шкаралупині своїх особистих самолюбів чілій.

O. Іван Попель.
парох Довгополя.

З Жабя.

У нас відбулися правибори, як звичайно по косівському, тому подаю докладний перебіг і прошу о поміщені в газеті «Руслан»: Дня 21. с. м. відбулися правибори в Жабю са́лкіем legalnie, як похваляє ся наша wlađza. Рано перед 8. годиною з'явився комісар Тишковський, зять старости Сабата, в канцелярії громадській і застав там кільканадцять жідків, двох чи трох гуцулів (хрув'їв) таї кількох побережників. Священиків (а є їх трохи) не було, але се річ природна, бо не знали, що мають бути правибори. Але спітав би ся хтось: а звідки знали жиди таї побережники? може було оголошено хоть день перед правиборами, як то в інших повітах практикується? де там! Вечером перед правиборами се в 20. розіслав писар Колінський завізвання до всіх жидів таї побережників, щоби на другий день рано явилися о 8. годині в канцелярії громадській (таких завізвань мають кілька на оказ). На тих завізваннях так написано: Wzywa się X. X. aby dnia 21. sierpnia o 8. godzinie rano zgłosił się w kancelaryi gminnej — слідує підпис війта Iwan Martyszczuk, але нема «wójt» таї печатки нема. Всі завізвані явилися, а коли надійшов комісар, розпочалося голосування, але як? Кожному правиборцеві вичислив писар Колінський 13 виборців (село Жабе дає 13 виборців) і казав, що тих, котрих він вичислив, треба вибирати. На се кождай правиборець казав «най буде» або «згоджую ся» і так вибрано legalnym способом 13 виборців, котрі певно віддали свої голоси на Залевського і вже тепер на стадку про ковбасу полікують слинку. Згадати треба ще і про лісту виборчу. 2 тижні перед правиборами питали ся гуцули війта, чи є вже ліста виборча виготовлена і чи не може бути переглянута. На се війт Iwan Martyszczuk відповів, що він не чув, аби які вибори сего року мали бути і о нічім не знає. Так війт удавав дурного до посідного часу, а три дні перед правиборами на запитані Юри Соломійчука, чи можна бути переглянута лісту, сказав, що ще не виготовлена. Се цілком legalnie...

Виборчий рух.

Оголошенні кандидатур з сільської куриї на східні повіти Галичини польським центральним комітетом виборчим викликало констернацію навіть серед польської праси, розуміє ся, не «втамниченої». Не лінне сам факт, що навіть на корінно рускі повіти центральний комітет польський поставив «narodowych kandydatów», яких очівідно буде старався перенеперти при помочі автономічного і урядового натиску і виборчої деморалізації, але також і добір кандидатів на заступництво селянських інтересів огірчив всіх добромислячих і справедливих людей. Кандидати центрального польського комітету на заступництво селянської куриї рекрутуються зміж графів та поміщиків, а вже в доконечній потребі зміж відданих польській шляхті інтелігентників, які до тепер нічим більше не заслужилися задля послугання, як хиба сими знакомостями з arystokracją. А щоби покрити се немиле вражене, яке викликало таке становиско польських «центральних» політиків супроти руского населення, услужна їм праса старається чинити тим більше крику, вишукувати задирки з Русинами та збільшити загальнє вороговане і заколот. Досить переглянути в посідних числах «Gazetę Narodową» та «Dziennik-a polsk-o-go» дописи «z kraju», або редакційні справоіздання «z prasy ruskiej», де кожному слову стараються надати як найгірше значення, а навіть між стрічками вичитують се, чого в статтях рускої праси зо-

всім не було — щоби найти докази на сю погану, низьку роботу. На випадки, вимірені проти «Руслана» ми не будемо відповідати, не станемо перечити ся за слова, щоби не затерти значення фактів. А ті факти говорять огнінними буквами против наших противників, як грізне: мане, текель, фарес!

З Рогатинщини оповіщає виборчий комітет повітовий:

Наших виборців просимо, щоби зійшлися дні 29. серпня (в четвер) о 11. годині перед по-луднем до Рогатина, де відбудеться окончна нарада над кандидатурою в нашім повіті. Хто з чесних виборців не міг би сам лично явитися, зволить передати своє заявлене письменно на руки о. С. Городецького в Вербілівцях почта Рогатин або д-ра Андроника Могильницького, адвоката в Рогатині.

З Ліського оповіщає виборчий комітет: Передвиборчі віча відбудуться: в Устріках долішніх дні 28. с. м. у місцевого пароха о. Осіча Білинського о 2. г. пополудні; в Балигороді дні 2. вер. у Альтера о 2. г. з полудні. Віче в Людовицях, що відбулося дні 20. с. м., удалося знаменито. Бесіда Антона Старуха дуже сподобала селянам і они однодушно, а головно виборці, заявилися за його кандидатурою. Лунали лиши один голос: «Тільки Старух буде нашим послом!»

Виборчий Комітет львівського повіта скликав передвиборчі віча: на повіт щирецький в Щирці на день 29. с. м. о 11. год. рано, котре відбудеться в читальні на Остріві; на повіт львівський в пятницю дні 30. с. м. о 11. годині рано у Львові в льокали «Зорі» а в суботу 31. с. м. у Винниках коло Львова о 11. годині рано (там льокаль збору вкаже місцевий Комітет). Взивається Ви. виборців до численної участі!

В Надвірнянщині приняв кандидатуру знаний в Надвірнянці патріот священик о. Андрей Сумік парох з Волосова (почта Цуцилів). Всі Русини повинні згорнути ся довкола него, з цілою енергією взяти ся до діла і солідарно віддати на него свої голоси.

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛЯ.

Заряд соціалістичного сторонництва в Німеччині оголосив справоіздане. З него довідуюмося, що на загальне число 24 законодатників тільки в поодиноких німецьких союзних державах засідають соціалісти в 17-х. Загалом в 75 соціалістичних послів. В громадських репрезентациях засідає 580 товаришів. Від початку серпня 1900. р. до кінця липня 1901. р. випинуло до каси сторонництва 322.500 марок, 68.000 більше чим попереднього року. З головного видавництва органу «Vorwärts» було 80.000 марок чистого зиску. Ся часопис мала 65.000 предплатників, о 13.000 більше чим попереднього року. Оголошення принесли звиш 200.000 марок. Головний редактор Vorwärts-a бере 50.000 марок. Видатки сторонництва виносили звиш 290.000 марок. Загальна агітація коштувала 72.000 м., виборча агітація 36.000 м., на запомоги видано 12.000 м., на пенсії і кошти адміністрації 16.000 м., на підмогу праси 67.000 м., на парламентарні кошти коло 30.000 м., вкінці позичено 42.000 м.

Посол до угорського сейму п. Горанішки складав вчора посольське справоіздане, в якому доторкнув справи підвищення мит Німеччиною. На полях митової і торговельної політики — сказав бесідник — Угорщина не може поводити ся жадними побічними вглядами, ані дати віклонити себе до яких небудь жертв супротив Німеччини. Торговельна політика се держави, як она виявилася в митовій тарифі, привело обі половини Австроїї, щоби щаро, чесно і без жадних незгодин стояли на сторожі своїх взаємних інтересів.

Тому належить жалувати, що в деяких кругах ведеся агітація в посідних часах, щоби поріжнити Австроїю і Угорщину. Вже вині можна сказати, що вражене, викликане німецькою тарифою, перейшло найдальше сягаючий пессімізм, та що она чинить неможливим заключення торговельних трактатів без одержання дуже значущих уступок. Пречінь один з німецьких впливових дневників стверджив без обиняків, що ся та-рифа в виповідженем війни всім народам, у я-

ких ріля є підставою істновання. Тож для того ся тарифа загрожує в високій ступені інтересам монархії, а передовсім Угорщині. При дотичних переговорах треба буде забезпечити ся знаменитою проти такої політики, яку Німеччина рішила розпочати.

Між двома невеличкими американськими республиками Венецуелею і Колумбію прийшло до отвертої війни. Після послідних вістей вже виступили війска Венецуелі і союзних з нею Еквадора і Нікарагуї, щоби зі всіх сторін напасті на Колумбію. Причини війни чисто американські. Опозиціоністи обох держав, невдоволені зі способу правління, потворили повстанці відділи в сусідній державі і звідтам нападали на рідний край. Венецуеля обвиняє Колумбію, що она у себе дає приют венецуельським повстанцям, а Колумбія з таким самим закидом звертається проти Венецуелі. В сю справу вмішалися також Сполучені Держави, щоби не допустити розширення вражді також на проєкт Панами, якої нейтральність є за гарантованою задля міжнародної торговлі і комунікації між обома океанами. Сполучені Держави вислали до берегів Панами сильну флотиллю зі значним сухопутним війском, а з європейських держав Франція, яка має там свої різні інтереси, вислала англійську флотиллю; Німеччина кілька воєнних кораблів, бо тога, як звісно, пхається тепер на морі всюди, де повстає який заколот.

Новинки.

— Календар. В середу: гр.-кат. Успенія Пресв. Богородиці; рим.-кат. Августини. — В четвер: гр.-кат. Образа Господ; рим. кат. Усіхн. Йоана. — В п'ятницю: гр.-кат. Мирона муч.; рим.-кат. Рожі.

— При зміні місяця просимо наших ВІД передплатників вирівнати залегlosti і відновити передплату, бо інакше будемо приневолені здергати висилку нашої часописи.

— Святоющина *rediviva*. З Бережан пишуть нам: О. Дудрович, що змінив шкіру народовеску на кацапську і став кандидатом не лише московільським але і — на всякий случай як в Сокали Літнійський — правителственим — зістав як-раз тепер місто — деканом бережанським. Хиба сліпий не догляне ту «шляхцо-правителственного курсу» у св. Юра, проти якого народовець всі без віймку повинні «прилюдно» виступити. Се фінта пущена в сій цілі, щоби показати, що о. Дудрович є «порядним» священиком, а прочі «радикали», що проте з ними народ держати не повинен, а правительство має одну більшу причину поборювати контракандидата о. Дудровича. Уважаю проще обов'язком звернути увагу Хв. Редакції, що трактування нашої Консисторії в «рукавичках» лише пособляє антинародним елементам, а мовчанка деморалізує суспільність. Дивно нам, що такі речі можливі в нашій Консисторії під оком Митрополита, який не раз вже подав незбиті докази, що наша народна справа є для него дорогою і святою річию.

— Рідкий гость відвідує небавом ВПреосьв. Митрополита Шептицького. Іменно часопис «Наука» доносить, що мукавчівський єпископ Преосьв. Фірцак приїде в половині вересня с. р. до Львова до нашого Владики.

— Заміна парохій. Намісництво дозволило парохам о. Діонізію Вовчідці з Зеленої і о. Александрові Решетиловичові з Перерова замінити ся парохіями.

— Письменний іспит зрілості в ц. к. академічній гімназії у Львові в осіннім речинці розпочинається в понеділок дня 9. вересня о 8. г. рано. Абитуриєнти мають перед тим, а іменно найпізніше в неділю 8. вересня до полуночі, заголосити ся в канцелярії дирекції.

— Вписи учнів до рускої візирцевої школи при ул. Длугоша ч. 17. відбуваються будуть в дніях 29, 30. і 31. серпня с. р., т. є в четвер, п'ятницю і суботу по Успенію Пресвятої Діви, і то від год. 8. до 12. перед полуночю і від 3. до 5. пополудні. — Всеч. оо. руских парохів міста Львова просимо о проголошенні сего повідомлення своїм парохіям.

— Вступні іспити до I класів і до класів приготовлюючої в рускій гімназії в Коломиї розпочнуться дnia 1. вересня с. р. Зголосити ся належить найпізніше днем перед іспитом і предложити съвідоцтво хрещення ученика (без-условно) і евент. съвідоцтво шкільне з IV згідно III класів народної школи.

— Перевопнене в польських гімназіях у Львові. Дізнаємося, що в V (бернардинській) гімназії не будуть відбуваються по вакаціях вступні іспити до I класів, бо приписане число (120) учени-

ків принято вже перед феріями. В гімназії Франц-Йосифа у Львові остало ще ледве кілька вільних місць.

— Остерігається, що після реєстрації ц. к. краївої Ради шкільної з дні 26/7 1901 ч. 1938 вписи до I класів гімназіяльної в Бережанах вже замкнені і нікого більше дирекція приняти не може, а що-до класів вищих, то може дирекція приняти лише, о скілько вистане місце в мурах ратуша. Отже если кто перед феріями не зложив вступного іспиту до I класів, нехай навіть не трудиться даремно; з вищих класів треба спішити ся з записом.

— *Slavorum gentem*, сими словами починається папське breve з 1. с. м. оголошене в *Nationali List-ax*, на основі котрого колегія св. Іероніма в Римі, отворена досі також для Італійців з Іллірії і Далмачії, перемінено на семинарію виключно для Словинців і Хорватів.

— Новий будинок Читальні «Просвіти». З Люблічево доносять, що тамошнє Товариство Читальні «Просвіти» дістало від ради громадської даром площу під будову, і вже на нім муре під заходом і заходом Вл. о. Гощовського, о. Кліпа і п. Шумиловича власну хату, складаючу ся з одної салі читальніної, кімнати і кухні для сторожа, кімнати на склеп, дерев'яні півніці, коштом 6.000 корон.

— Зміна в військовій ієрархії. З Відня доносять нам: В тутешніх військових кругах ходить упереда поголоска, що команданта львівського корпуса ген. Філіпера підібрав покличуту на одне з найвищих місць в військовій ієрархії. Візита інспектора війни, кн. Віндішреца, на теперішні маневри львівського корпуса має стояти в звязані з проектою помінациюю.

— Не вдалося перекупити. Перед карним судом в Станиславові дnia 23. с. м. відбулася розправа проти жіда Гевандтера, державця млина під Рогатином, що хотів пачкою банкнотів перекупити директора станиславівської гімназії, п. Терликовського, аби сей вставив ся при іспиті за его двох синів. Обжалований Гевандтер звинявся, що не давав директорові грошей, але подав сому синю карточку з записами що-до своїх синів. Дир. Терликовський зізнав, як при слідстві. Коли его запитав оборонець др. Льорш, який він має вплив на класифікацію учеників, відповів, що колиnota подиктована учителем не видає ся ему справедливо, він може на власну відповідальність поту змінити. Єсли учитель згодиться ся, то спрача покінчена, а если противиться ся, то справу рішав краєва шкільна рада.

По переведений розправі засуджено Гевандтера за злочин перекупства на 6 неділів вязниці з постом що тижня.

— 3 черновацького університета. Недавно оголошено звіт слухачів черновацького університета за літній піврік 1901. р. і програму наук на осінній піврік 1902. р. З того виказу дізнаємося, що доцентів там є 44 а звичайних і надзвичайних слухачів було разом 458. Найчисленішою була фреквенція на правничім відділі, бо 327 звичайних і 24 надзвичайних слухачів, а 10 доцентів. На богословській (греко-орієннт.) виділ учащало 24 звичайних слухачів і 1 надзвичайний. — Фільософічний виділ мав 44 звичайних слухачів а 22 доцентів, так, що на одного професора випадало пересічно по двох звичайних слухачів. Надзвичайних слухачів було 23, а між ними 5 жінок. — Після розговорної мови записало ся 255 слухачів за Німців (між ними було 203 жінок), Румунів 106, Русинів 46, Поляків 41, Сербів 7, Чехів 2, Вірмен і Болгар по 1.

— *Wir Deutsche fürchten nur Gott!* клікнув дебютант у львівській оперетці, п. Гліньський, і склав ся рівночасно зі страхом під стіл, коли вимірюю до него ненабиту пистолю. Львівська поліція поняла сей надпрограмовий жарт, як висміване Німців і засудила п. Гліньського на 10 корон гривні.

— Карні розправи перед львівським трибуналом присяжних судів в IV каденції відбудуться ся: Дня 2. вересня Арон Давид Торн і тов. о злочин обманності; 6. вер. Йоель Шпальтер і тов. о злочин крадіжки; Василь Кіцай о злочин крадіжки; 7. вер. Михайло Равт о злочин убійства і Йосій Зайшлий о злочин насилля; 9. вер. Станислав Сіцінський о злочин підпалу; 10. вер. Марко Вольф Ляверштайн о злочин крадіжки і Матвій Цирух о злочин убійства; 11. вер. Іван Плох о злочин крадіжки і Анна Чеплюх в. Чепіль о злочин крадіжки; 12. вер. Анна Гойн о злочин убійства дитині і Дмитро Кучкуда о злочин крадіжки; 13. вересня Григорій Гінка о злочин підпалу; 14. Еміль Голод о злочин насилля; 16. вер. Теодор Палівода і тов. о злочин грабежі; 19. вер. Антін Беранющак о злочин морду; 21. вер. Кароль Новосяйт о злочин насилля; 23. вересня Йосиф Шимечко о злочин тяжкого ушкодження тіла.

— Що про крадіжку у Будзінського в Тернополі. Будзінський, про крадіжку у котрого ми вже дізналися, мешкає в Тернополі побіч міського города разом зі своїм сестрінком 10-літнім хлопчиком. Є се чоловік незвичайно щадний, котрий через ціле життя відмовляв собі всого, щоби лиш на старість з посесора стати властителем

кусинка землі. Того дня, коли его обікрали, положив ся ви спати вже о 9. годині і крім склянки води содової з соком не мав нічого більше в роті. Він спігався і крадіжка аж около 3. години, бо тоді перший раз обудився. Злодій, здається, мусів знати не лише всі відношення пана Будзінського але й всі уходи дома, бо порав ся досить довго в хаті, забирає де що лише далося. Він зінав, де шукати за ключами від каси, бо один виймив з кишень і другий зіп подушки сплячого. Злодій забрав не лише 20.000 К. готівкою, 22.000 К книжочками тернопільської каси щадності, крім того 228 К готівкою витягнув з камінкою з кишень, але забрав годинник, що лежав на столі, перстину та всілякі дрібнички та значну скількість золотих монет, як луйдори, дукати і т. п. Злодій порав ся досить довго, бо коло самої каси спалив 40 сірничків, котрими собі присвічував; один спалений сірничок був також на ковді, і здається, упав мабуть тоді, коли злодій для безпечності здіймав револьвер, що висів на стіні коло постелі. Забравши все, злодій виїхав ся, лишаючи на столі лише шапку зелізну, мабуть для змілення тропи. Найдивніше то, що хлопець видів злодія, але гадаючи, що то вийде ходити, накрив ся з головою і спав дальше. Будзінський підозрівав якогось бувшого свого економа, але той виказав своє алibi.

— *Los von Luther!* Американські дневники доносять, що визначний протестантський духовник і писатель з Нового Йорку, др. де Льоктра пірейшов на лону католицької церкви, а за його приміром пішло коло 100 родин. Взагалі чим раз ширше в Америці дає ся чуті оклик: *Los von Luther!*

— Конкурс на дві посади концепції поліції в Х кл. ранги в дирекції поліції у Львові, евентуально на дві посади концепції практикантів в річному ад'ютом 1.000 К — розписує президент Дирекції поліції у Львові з речинцем до 15. вересня с. р.

— Дрібні вісти. П. Еренберг, дотеперішній редактор краківського *Głos-u narodu*, закладає в Кракові власний орган *Nasz Głos*. — Віцепрезидентом краєвої ради шкільної — після донесень польських дневників — зістане п. Е. Пляжек, б. посол до ради державної а тепер міністерський радник в міністерстві просвіти і референт справ шкільних і віроісповідних.

Посмертна + оповідь.

— О. Йосиф Яюс, парох і вислужений декан сокальський, упокоївся в Стенніні в 83. році життя, а в 56. сьвященства. В. с. п.!

— Александр Юхнович б. властитель посілості, упокоївся діл 23. с. м. у Львові в 52. році життя. В. с. п.!

Телеграми.

Віденський, 27. серпня. *Fremdenblatt i Wiener Abendpost* називають поголоски про недалеке уступлене міністра війни бар. Кріггамера, безпідставними.

Віденський, 27. серпня. Нижина *Wiener Ztg.* оголошує цісарський патент, розвязуючий чеський сойм.

Прага, 27. серпня. Після донесень тутешніх дневників отворені осінні сесії державної ради наступить діл 20. жовтня с. р.

Віденський, 27. серпня. В першій половині падо-листа відбудеться тут в епископській палаті загальні епископські конференції під проводом кардинала Груші.

Берлін, 27. серпня. Стріча німецького цісаря з царем наступить після програми діл 10. вересня с. р. День перед тим виїде цар з Копенгагеном, рівночасно також цісар Вільгельм II з Королівцем і оба монархи стрітяться в Гданську.

Париж, 27. серпня. Тутешна муніципальна рада ухвалила одноголосно вислати письмо до царя Миколая з прошою, щоби під час побуту у Франції зволив відвідати Париж.

Преторія, 27. серпня. Кітшнер одержав від Штайна і Боти письма з повідомленням, що они будуть дальше вести борбу. Дальше Кітшнер доносять: Трех офіцірів і 65 англійських піхотинців, коли машерували до Ледибранд, заскочили на дуже некориснім терені переважаючі неприятельські сили, в діл 22. с. м. Один жовнір погиб, чотири одержали рані, а решта піддала ся. Бури, взявшись від них слово і випустили на волю. В сїй справі

